

A

Hans Christian Andersen

Brzëgné Kóóczë

Brzëgné kôczę

Ji Poczestnoscé
Królevje Dėnóv ji Vendóv
MARGARÉCE II
nę ksążeczkę dėńskjigo pjisórza
na kaszėbskji abo vendijskji jėzik vėložoną
dedikują
Dzôtkji z Głodnjicė

Jaromira Labudda

Hans Christian Andersen

Brzëgné kôczę

dolmaczënk: Jaromira Labudda

Głodnjica – Gdinjô 1996

Woriginalni titel:
EVENTYR OG HISTORIER
Dolmaczënk:
JAROMIRA LABUDDA
Wobklôdka ë ilustracjé
na spodlim malënków wuczniów głodnjickji szkołë
VJITÔLD BOBROVSKJI

Vëdrëkovóné za dëtkji
Fundacjé mj. Sztefana Batorégo ë Fundacjé Króla
Baudouin'a (the King Baudouin Foundation)

Wydrukowano przy pomocy finansowej Fundacji im. Stefana Batorego
oraz Fundacji Króla Baudouina

82-931/14 L. kaszubski

© Copyright by Pomorskjé Zdrëszenjé GRIF

Vëdôvca:

PPU "Region" 81-574 Gdiniô, Wornô 6 B

Drëk:

"Bernardinum" 83-130 Pelplin, pl. Mariacki 7

ISBN 83-903610-3-5

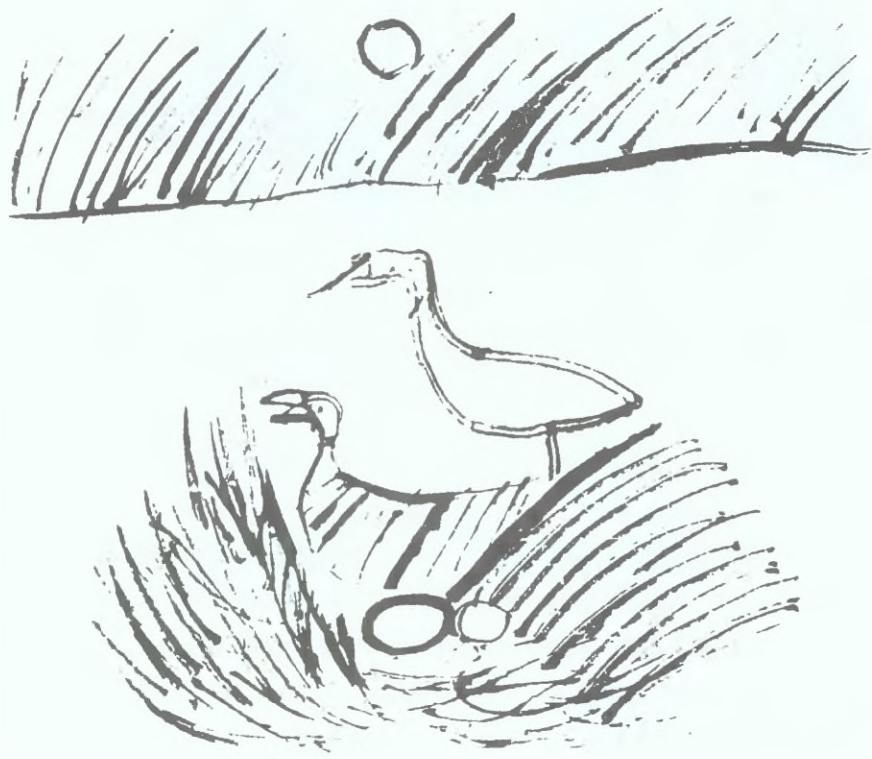
821.113.4-93

Na vsě běło baro snôžo; vastovało lato. Žěto mjało farwę žółtą, wóvs běł zeloni, a sano stojało v kopjicach na łakach zeloněch; na długjich pótach szpacérovôł bocón ě gôdôł po egjipsku, bo ni mově nawuczël sę wod nĕnkji. Pola ě charnjice wokôlałĕ njewobeszłĕ lasĕ, v chtĕrnĕch rozdôvałĕ sę toplĕcznĕ morzĕca; javerno na vsĕ běło po prôvdze pĕszno. V slóncovim ĺisku stoja tam stôrô chĕcz wokrażonô głĕbokjima karnôlama, mjidzĕ scaną a wotalem rosłĕ stolĕmnĕ lĕste łopjanu, tak vĕszavnĕ, że pod nôvjikszi dzectvo mogło stojec vĕproscalĕ; běło tam dosebno dzĕko jakno v nôbarzi gĕstim lese.

Héne sedza v gnjôzdze kaczka; vėsadiva pjileta, le ję to ju przikrzało, bo varało tak dłuĝo, a mało chto ję navjędzôł. Jinszé kaczkji wolałë tunjic po karnôlach, anjigle vëlażac na sztrađ ë sadac pod lëstem łopjanu, żebë z nją pogôdac. Kureszce jôjka poczełë pęcac, jedno za drëgjim, czëc bëło pjip! pjip!, vszëtkjë żôtkji wożëłë ë vësënełë łëpkji!

– Kva! Kva! – rzekła kaczka, a pjileta chutczalë sę, jak leno rozmjałë ë rozzërałë sę na vszëtkjë starnë pod zelonëma lëstama; nënka zezvola jim zdrzec vjele chcałë, bo zelonô tęgva je zdrôv na woczë.

– Jakji sjat je gromjisti! – zdžěvjaľě sę pjileťa; mjaľě bo terusku vjele vjici placu anjigle v jôjku.

– Vatajeta, že to je caľi sjat? – zdžěvja sę nënka.

– Sjat cignje sę daleczno po dręgi starnje wogar–du, jaże do ksudzovjigo pola! Tam róvnať jô njijak nji mja bëti!

– Va jesta ju gvës vszëtkjë? – Ji kaczka podnjosta sę. Nji. Wostaľo jesz vjôlgjë jôjko. Jak dľugo to mdze durovac? Ju le ju! – Ji zôs sadľa.

– Nę, ceż częc? – spita stôrô kaczka, co no przësza v navjędzënë.

– Tëli jivru z jednim jôjkjem! – wodkôrba vësôdivajacô kaczka.

– Nje chce pęknac! Alenko wobeźdrzë te héwo! Nôpozórnyjszë kôczatka, jakjë jô mja vjidzóni! Vszëtkjë szlachujã za tatkjem, le nen vszôn njijak mje nje wo–dvjadivô.

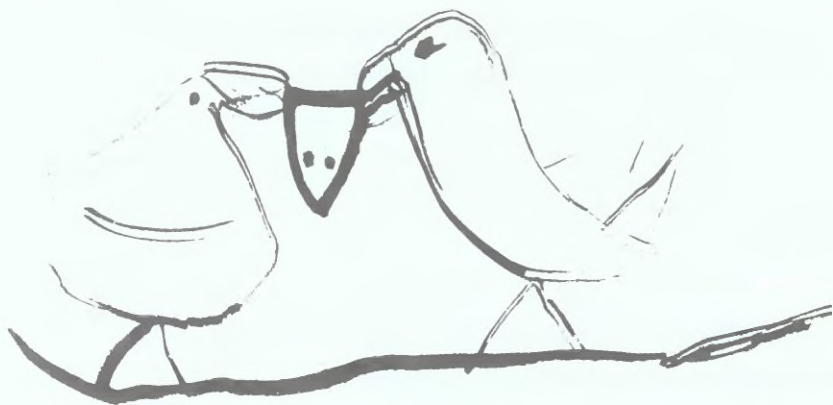
– Nęcë le, pokôzçë mje jôjko, chtërno nje chce pęknac! – rzekľa stôrô.

– Możecë mje vjerzęc, to je jôjko gulé! Mje téz tak kjędës wopucovôľë, mja jem vjele jiscëнку z maliszczëma, ko majaľ strach wodë! Jô jem je pogónja ë popjicha, le dôremno! Pokôzçë jôjko! Alaże, to je gulé jaje! Wosta–vcë je ë nawuczçë dzôtkji pľënac!

– Jô tak a tak jesz posedzë! – wodrzekľa kaczka.

– Jô mja sedzóni ju tak dľugo, těj vëbëdë do je–senji!

– Jak vë chceçë! – rzekľa stôrô ë wusza. Na wo–statku pękľo vjôlgjë jôjko.

– Pjip! pjip! – zaspjéwało pjilę ë vëklëto sę; bëto vjôlgjë ë brzëgné. Kaczka pozdrza na nje.

– Jo, vjéta va? Tec to stolëmné kôczę! – zagvësnjila.

– Jo, tamte tak nje vëzdrzałë! Le to nje je vjerę gulé pjilczę! Vëczkôj le! Zarô sę négo dokonómë. Mjało bë vlezć do wodë, navetka żelë bëm musza je vepchnąc!

Posobnégo dnja bëło vjidzałé vjodro; słonuszko svjécało na vszëtkjë zeloné lëste łopjanu. Kôczô nënka z całą famjilëją zjavja sę nad karnôlem. Plusk! hopsnęła do wodë.

– Kva! kva! – rzekła ë kôczątko jedno za drëgjim zesuvałë sę do wotalë; woda przëkriva jëm łëpkji, kôczątko róvnak zarusku vëjidovivałë sę ë zrëczno plëvałë, pótkji rëchałë sę same ze se. V wodze nalazłë sę vszëtkjë pjilëta, plëvało vëspolim navetka straszné, szaré kôczę.

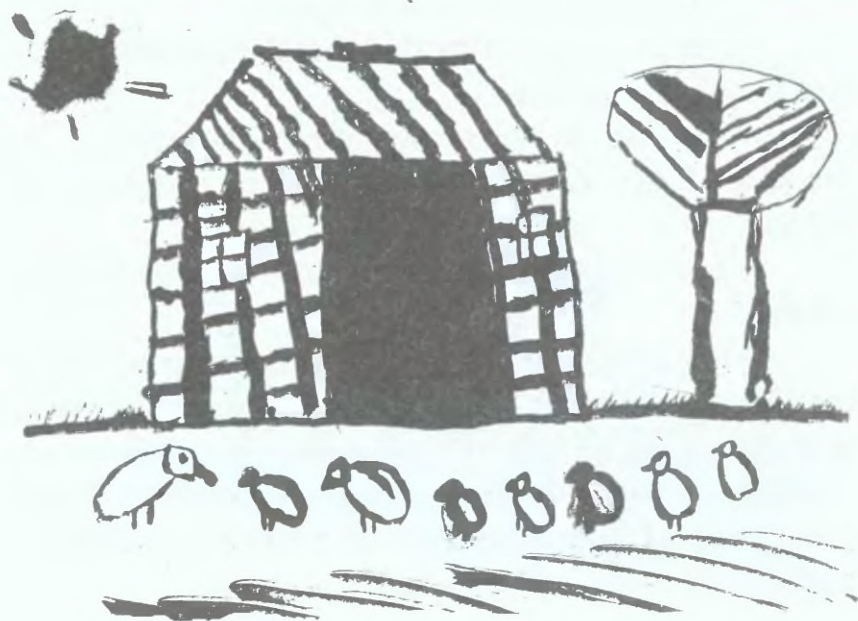
– Nji, to nje je gulôcz! – vëmerkova kaczka.

– Przëzdrzeta sę, jak pozórno rëchô pótkama, jak prosto sę trzimje: to moje pjilę! Dosëzno je czësto forsz, kjëjle sę dobrze przëzdrzëć. Kva! kva!

– Terku pojczkôjta ze mną, vprovadzë vaji v sjat ë zaznajemnë na kôczim podvorzim, ale trzëmôjczkôjta së vjedno sprzëti mje, bële vaji njichto nje rozczvordôł, ë vëstrzëgôjta së pujka! Tak przëszlë na kôczë butno. Vastovôł tam vjôłgji rajbach, dvje famjilëje bjôtkovalë së wo lep vëgorza, chtërnigo woposlôdë vzał pujk.

– Vëjku, tak to je na sjece! – rzekła kôczô nënka, ë liznëła dzób, ko téz mja chëtkë na rëbji lep.

– Në, rëchôjta së terë! – rëchlëła. – Pospjëvôjta së ë kniksnjijta ni kaczcë – starëszcë! Je héwo nôtczë–vôrtnjiszô. V ji zëłach plënje szpańskô krev, dlôte je takô grëbô. Vëjta le, pótkë mô wobrzëszoną czërvjoną szlëfką! To baro snôzi ë nôvëszavnjiszi kôczï zdobëtk, znaczi won tak vjele, jaže nje chçą së z njim rozëstac, a chova ji lëdztvo są wobrzëszni vjalgovac jë vëstrzôd jinëch kaczków. Chutzôjta së, le pótkji nji do vëstrzôdka! Dobrze

vëchovóné kôczę stôvjô pótkji szërok na povjêrzch, jak
tatk ji nënka. Vëjta le! Kniksnijta terku ë rzeknjiczkôjta:
kva!

Tak vëj zrobiałë, a jinszé kaczkji przëzërałë së
jim, gôdajac głosno:

– Wobôczta leno! Przëbëło nóm naszińców! Jakbë
naji tak nje bëło ju dosc! Jak no kôczę vëzdrzi! Nje
žëczimë so, žëbë bëło vëstrzód naji! – Ji na tëch stopach
przëfjurgnë jedna z kaczków ë dzobnë kôczatko v szëjë.

– Wostavjë go! – wozva së nënka – ko wono nji–
komu nje zadzivô!

– Nji, le je za vjôlgjë ë apartné! – wodrzekła kaczk-
ka, co no go dzobnëła.

– Ji temu mdzemë mu doskvjerac!

– Nënka mô snôžë dzôtkji! – zagvësnya stôrô kaczk-
ka z blevjãzkã na póce.

– Vszëtkjë są pëszné, wokoma négo jednégo. No
nje je wudóné. Žëcza bëm nënce, žëbë mogła go ji–
nacžëc!

– To njemožebni, serdecznjico! – wodrzekła kôczô
nënka.

– Kôczę nje je snôžë, alenko mô dobré serce ë plënje
tak vjidzało jak jinszi. Në, wodvôžë së rzec jesz cos! Vã–
tajë, že z czasem vëmustrëjë së abo woprzestónje rosc!
Za dëugo bëło v jôjku ji temu nji mô dosëznëch pro–
porcëjów! – Dzubnë go lubko v szëjë ë pomujka po
pjërzavce.

– Tec to kôczor – rzekła – dlôte snôzota nje je dlô nje tak znacznô! Gvës mdze chvatkji ë jakus so v žëcim poraji!

– Jiné kôczatka są baro pjëkné – worzekła stôrô – Mjévôjta sę jak wu se doma, a želi nalézëta łep gli-szcza, możeta mje go halac! Tak véj mjéwałë sę jak wu se doma. Le bjédné brzëgné kôczë, chtërno vëklëto sę posłédné, bëło dzobóné, pocéskóné ë podkôrbjóné przez kaczkji ji kurë.

– Je za vjôlgjé – gvësnjilë vszëtcë, a gulôcz, co no przëszed na sjat v wostrogach ë merkôł z négo, że je cesarzë, busznjil sę jakbë pałëzni žôgjel ji poczał doskacac kôczatku gulgocac tak, jaże zaczerwjenja mu sę głôva. Bjédné kôczë nje vjedzało co zrobjic, czë wostac, czë jic dze le, takjé bëło smëtné przez swojé brzëgnotë ë smjësznotë, z chtërnj vëszczjërzało sę calëchné kôczë podvorzi.

Tak przeszed pierszi dzień, a posobné bëłë corôz posłédnjészé. V szëtcë dozérelë bjédnimu kôczãtku, na-
vetka domôctvo nji mjało dlô nje zmijłovanji, povtôrzając:
– Żebë ce pujk vzał, të vzdrigni brzëdôlu! A nënka
gôda:

– Lepji, żebës bëło daleko dalek!

Kaczkji gnëbałë go, kurë dzobałë, a dzévczë, co
no futrowało drobjiżnë, wodpjichało go nogã. Tédë kôczë
zemkło ë przefjurnëło bez plot. Wurzasłë ptôchë vëszustnëłë
z krzów. “To temu, że jô jem takjé straszné” – pomësłało
kôczãtko ë zamkło woczë, nje woprzestôvającé równak
wucekac, jaże nalazło së nad rozvleklima topjiznama, dze
mjeszkałë dzëkjé kaczkji. Héwo przelezało calëchnã noc,

tak véj bëło zmachconé ë zjiscałé. Reno dzëkjé kaczkji przed lecbą blôsnełé na novigo svôka.

– Skądkaż të së tu vzëło? – pitałë së, a kôczë së krącało vkól ë mjévalo nôpësznji jak le rozmjało.

– Jes baro straszné! – rzekłë dzëkjé kaczkji.

– Le to nóm nje zavôdzô, choba żebës chcało së vzenjic v naju famjilëjé! Bjédôczk! Njijaczko nje mëslôł wo żeńbje, łaczôł le polezec v sicënje ë napjic së kąsk wodë z bagjelnjicóv. Kôczë leżało tam wod njivczora, jaż przëvanożałë dvje dzëkjé gësë, a dosëzno dva găsôrë, dopjirku njedôvno vëklëti z jôjkóv ë ful chvatu.

– Słëchôj drëchu! – zagôdałë – jes tak straszni, że navetka ce lubjimë! Czë chcesz lecec vespól z nama ë bëc vanożnim ptôchem? Sprzëti, na jinszych sapach je kjile mjodnëch, snôzëch gësóv, same brutkji, co no rozmjeją rzec: kva! Može ce së wu njëch wudarzi, choc jes takji brzëgni!

– Pjif! paf! – zahôlovalo vnim v gôrze ë wobadva dzëkjé găsôrë rimsnełë njezëvi v sicënë, a woda sta së czervjonô wod krëvjji.

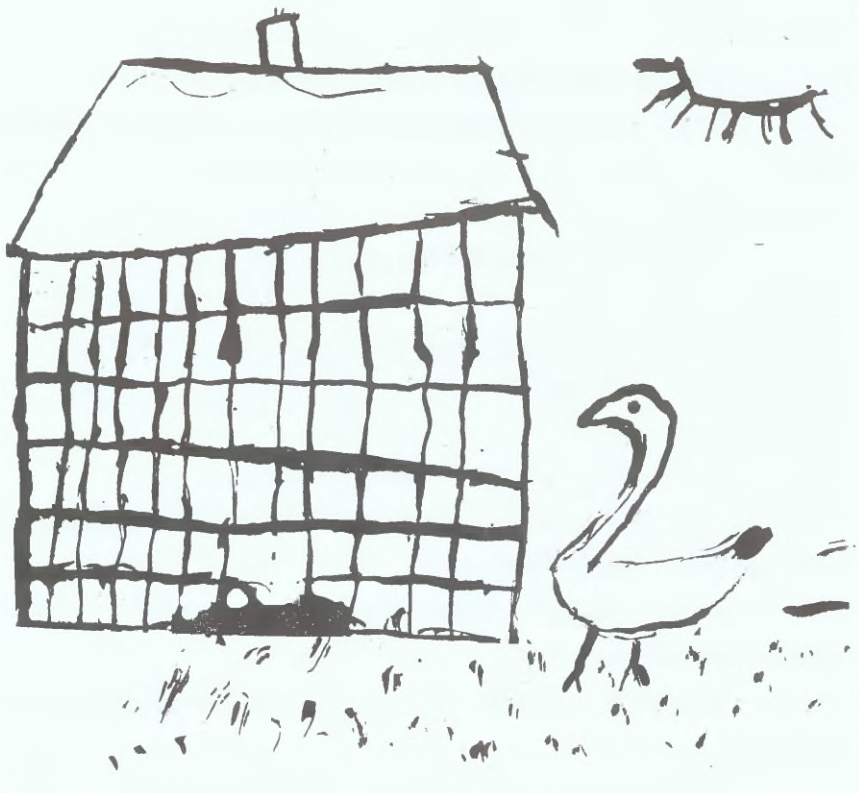
– Pjif! paf! – dało së czëc znôw ji calëchné karna dzëkjëch gësóv vëszustnełë ze sicënë. Ponému zôs zahôlovalë szosë. Bëła to vjôlgô jachta; jachtôrze wokruzelë morzkule, njechtërni sedzelë na drzevach z rozkoscërzonëma vjetvjama nade sicënama; modri dim rozdôvôł së mjidzë cemnima chojnama njibë blónë ë zavjis dalek nad wodą.

– Plusk! plusk! – na moczadła vnëkałë psë jachtarskjé. Sicëna zibova së na vszëtkjë starnë. Bjédné kôczë vërzasto së, krącało łëpkjem, dbavało së go wutacëc pod

lecędło, a vnim stanął przed njim stolëmni scirz z vëvalonim jëzëkjem ji straszno sklënjącëmaslëpjama. Przëcopôł pësk krótko kôczątko, vëszczierzôł wostré zëbjiska ë czap, czap – zgjinął wostôvjając go v wubëtku.

– Alaże, Bogu dzëka! – wodetchło kôczë. – Jô jem takjé vzdigné, że navetka scirz nje chce mje kusëc! Tak véj leżało sztël, a proch le svjistôł v sicënje ji téjsëj hôlovôł szos. Cëchota tarknęła dopjirku pozdze, wob dzëń, le bjédné kôczątko vstec nje vôzało së rëgnąc z placa, pozdało jesz kjile godzin ë dopjirku téj rozezdrzało së ji dravno wuszło z moczadła. Chutczało së bez wornjicë ë smugji. Sztormovôł vjater ë drëgo mu bëło vanozëc.

Wob vjeczórk zavjitalo do bjédni gburskji chëczë. Bëła wona bjédnëchnô ë tak wuchëło, jakbë nji mogła së namëslëc, na jaku starnę së vëvrócëc cze vostec stoja. Vjater vjôł vkôł tak, że kôczë muszało wusadnac na wogónje, zëbë nje zvrócëc së; vjodro së kozaczëło. Vnim kôczątko zmerkało, że dvjërze chëczë vëpadlë z jednigo zôvjasa ë glingotajã wuchëli, mogło tédë dërchac przez rësënę do jizbë, co téz zrobiało. Mjeszka tu stôrô bjałka z pujkjem ë kura; pujk, co no go mjenja sinkjem, rozmjôł sztramovac krzept ji mërmotac, sëpôł navetka skrë, kjëj së go mujkało pod włos. Kura mja môlé, krótëchné nózkji, temu delë ji przewësko Krótkonózka; vcig njosła jôjka, dlôte bjałka lubja ją jak gvôsne dzëcko. Wo porénk wod razu zmerkelë cëzé kôczątko, pujk mrëknał, a kura zagôka.

– Alaze! Co to moze bëc? – spita starëszka, rozzérając sę, a że mja słabi vjid, zdôwało ji sę, że kôczątko to tľëstô kaczkka, chtërna zabľudza.

– A to pjëkni zdobëtk! – rzekła. – Terusku jô mdę mja kôczé jôjka. Bële to nje beľ kôczor! Muszimë sę dokonac! Tak héwo przëjëlë kôczątko na czud próbni wobë trzë njedzele, le wono nje znjosło jôjka. Pujk vastovôł doma, a kura chëczova. Vstec povtôrzelë: “Më ë sjat!” – vątelë bo, że są połova, ji to lepszą połova négo sjata. Kôczę wuznało, że je mozebno mjec též jinszi pozdrzatk, to róvnak nje vjidzało sę kurze.

– Rozmjjejesz njesc jôjka? – spita.

– Nji.

– Nĕ téj zachlastnji dzób! A pujk rzek:

– Rozmjejesz sztramovac krzept, mrĕczec ji sĕpac skrĕ?

– Nji.

– Tĕj nje mjĕszôj gvôsni wudbĕ, kjĕj gôdają zawo-
łónĕ jistvĕ. Kôczątko sadło smĕtnĕ v nôrce; po-mĕsłało
wo svjĕzim lĕfce ĕ slóncovim łisku! Chcało rĕchło po-
plĕvac. Na wostatku nji mogło sĕ povstrzĕmac ji vĕdało sĕ
z tím kurze.

– Co to za wudba! – rzekła kura.

– Njick nje robjisz, temu gnĕrzisz. Njesĕ jôjka abo
mrĕczĕ, téj to cĕ przĕndze.

– Le to takjĕ cĕdovné, czapotac sĕ v wodze
wobznôjmjało kôczĕ.

– To takjĕ vjidzałĕ, zamoczĕc łĕpk ĕ zakaczlovac
na grą!

– Jo, na gvĕsną prôvdĕ, to vjôlgô pluźnota! – za-
smja sĕ kura.

– Tĕ gvĕs jes wobarchnjalĕ! Spĕtôj pujka,
nômudrziszą stvôrbĕ, jaką znajĕ, czĕ lubji plĕvac abo
kaczlovac! Nje gôdająci ju wo mje. Spĕtôj téz naji va-
stną, starĕszkĕ, njicht v sjece nje je mądrziszzi njizle wona!
Vątajesz, że chce ji sĕ plĕvac ji kaczlovac?

– Nje rozmjejeta mje – wodrzekło kôczĕ.

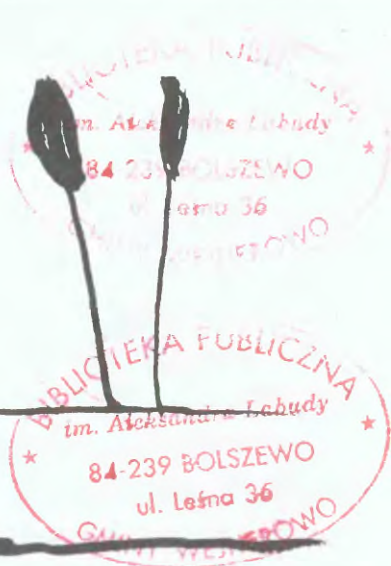
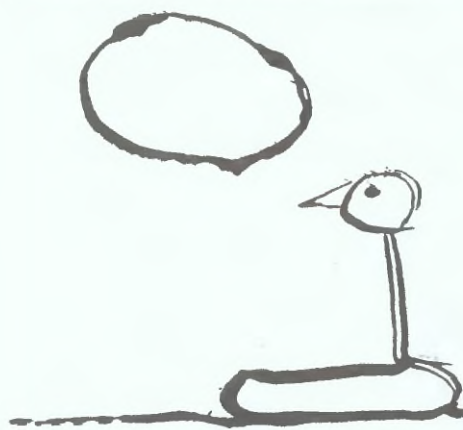
– Mĕ ce nje rozmjĕjemĕ? Tĕj chtĕż ce mô roz-
mjôc? Ko njijak nje mdzesz mądrzĕszĕ anjigle pujk abo
starĕszka, nje gôdająci ju wo mje! Nje napjĕrôj sĕ, dze-
cuszko! Ji podzĕkuj svojimu Stvórcĕ za wokôzóną cĕ
dobrotĕ. Abo nje vĕtrafjało tĕ do cepli jizbĕ, vestrzódka

stwórzbów, wod chtěměch mozesz sę czegus nawuczęc? Le těj jes wuprzikszone, dręgo z tobu chwjilovac! Mje mozesz vjerzęc! Jô chcę tvigo dobra, robjęc njepluznotę, le po tim postrzegô sę prôvdzěvěch drěchóv! Zradzě so njesc jôjka ě sę nawuczěmrěczęc abo buzovac skrě!

– Jô gvěs pudę v daleczni sjat – rzekło kôczątko.

– Těj le bjěj! – wodrzekła kura.

Ji kôczę wuszło. Płěvało, kaczlovalo, le przeze strasznotę zvjerzęta nje kjerovalě sę za njim. Przėsza jesėn, lěste v lese zôzôtklě ě zbrunjalě, rozvjévôł je vjater, jaże tějcovalě vkól, lěft zdôvôł sę znobni; komudzało sę, vjisałě grędě valě na grôd ě snjég, na płoce sedzôł krěk ji skrzeczôł ze zěbu: “Kra! kra!” Něj jo, mozebno bęło mocko zmjarznac, kjěj sę wo tim vszětkjim poměsłało. Bjédnému kôczątku njijak nji mjało sę do lepszotě. Gvěsnigo vjeczora, wob snôzi zôpôd słónca, zza krzów pokôza sę wurma vjidzalěch, vjôlgjěch

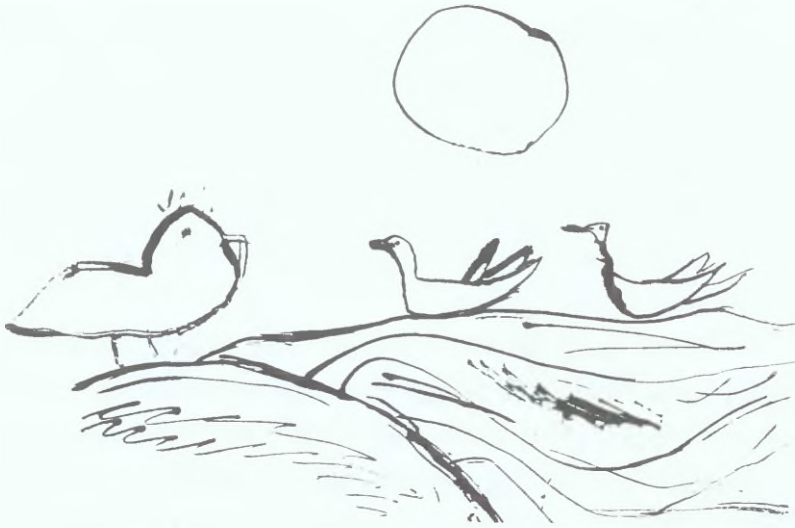
ptôchów. Kôczę njijak nji mjało vjidzóni tak snôžëch stvórbów: liskalë bjéłá ë mjałë długjé, gjibné szëjé. Bëłë to kôłpje. Ptôchë vëdałë apartni zvëk, rozłôžalë vjidzalë, vjôlgjé lecëdła ë wodfjurgnëłë ze znobnëch wokalów do ceplészëch strón, nad wotemklé morza. Vëlecalë tak vësok, vëszavno, że brzëgné kôczatko poczëło së jakus dzivno; zakôłovalo v wodze, vëcignëło mocko szëjé za ptôchama ë vëdało zvëk tak głôśni ji dzivni, że samo së wurzasło. Nji mogło zabëc cëdovněch, szczestlëvëch ptôchów. Kjéj leno stracało je z woczów, zakaczłovalo na grąt, a kjéj vëplëněło, poczëło së jakbë jinaczoné. Nje vjedzało, jak së mjenjalë ne ptôchë anji dze wodfjurgnëłë, le wulubjało je tak, jak donądka njikogu. Vcale jim nje zôdroscëło – në jakže bë v woglim vôžało së rojéc wo takji vjidzaloscë – redovalobë së, kjéjbë choc kaczkji chcalë przëjac go do svégo karna – bjédné, straszné zvjerzatko!

Zëma bëła wostrô ji mroznô. Kôczę muszało bez wustónku krużęc po wodze, żebë nje dopuscëc do ji zamjarznjęcigo. Wob noc róvnak dzura, v chtërni plëwało, stôva sę corôz mjészô; wobmjôrza, jaże skrzëpja lodovô skorëpa. Kôczę muszało vstec przebjérac pótkama, żebë woda czësto nje zamjarzła; woposlôdë wumëczało sę, zdrewnjało ë zamjarzło.

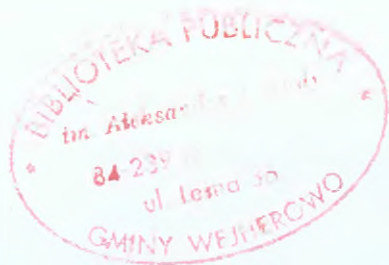
V czas wo porénk przëszed gbur, postrzég ptôcha, vlôz na lód, rozczapsôł go korku ë zanjôs kôczę do chëczë, do svoji bjałkji. Tam go wożëvjilë. Dzôtkji chcałë sę z njim bavjic, le kôczãtko wurzasto sę, że go zbjëdzu, ji v gónje vnëkało do dënë z mlékjem, co no rozlało sę po całi jizbje. Chëczëvô krziknë, załómjivajãc rëce, v nen czas kôczę pofjurgnëło do statka z masłem, vpadło v beczkę z mąką ë zôs vëfjurgnëło. Le jak vëzdrzało! Bjałka vrzeszcza ë vëmachiva za njim frëszôkjem, dzôtkji mjónkovałë sę navzôs, żebë chwëcëc kôczãtko, chachotałë sę ji vëvrzeszczivałë! Dobrze, że dvjërze bëłë ôpen, kôczę vëbjęło mjidzë krze – na svjëzi snjég – padło tam jilvo žëvé. Za smëtno bë bëło povjôstkovac wo vjôlgji nëdzë ë cerpenjach kôczãtko ni wostrï zëmë.

Kjéj leno slónce zaczęło zôs przëgrzevac, lezało na moczadłach v sicënje. Spjëvałë skovrónkji – beł snôzi zimk. Téj rëchło rozłôzało lecëdła, chtërne czapotałë mocnji anjigle przóde ë gvësnji wudvjignëłë go v górę; njigle sę vmaklało, nalazło sę ve vjôlgjim wogardze, dze kvjatovalë jabłónkji ë wonjałë besë zvjisajãcé grëdo dlugjëma, zelonëma vjetvjama do samëch vnetka krëtëch karnôlôv. A la, tu bëło cëdovno, tak zimkovo ji svjëzo!

Króteczko kôczątko vëszustnëłë ze zakrzévón trzë vjidzale, bjôle kôłpje: zachvarszczałë lecëdłama ë južno popłënëłë po wodze. Kôczë znało ne vjidzale ptôchë ë wokalala go dzivnô smëtva. “Pofjurgnë do njich, królëvsczëch ptôchów! Zadobją mje na smjerc, bo jô jem takjé vzdignë ë vôle së przinć krótko njich! Le to je czmjir! Lepji, żebë mje wupjitoszale ne ptôchë anjigle szczipałë kaczkji, dzobałë kurë, kopało dzëvczë dozërajacë wobëndzenjigo abo bëm mjało zamjarznac wob zëmë. Zlecało nad wodë ë podplënëło do vjidzalech kôłpjów; zoczałë wone kôczë ë rëgnëłë mu naproc dëgujac lecëdłama.

– Wupjitoszta mje! – zavrzeszczało brzëgnë kôczątko ji zgôrbjało łëpk zdajacë na kuńc. Le cëz wuzdrzało v zdradle wodë? Wobôczało gvôsne wodbjici. Nje beł to róvnak malënk njezgrabnigo, czôrnoszarigo ptôcha, szpetnigo, straszniego. Bëło terusku kôłpjem. Nje je znaczni, że vëpjastovało së na kôczim podworzim, źle

sę leżało przóde v kôłpjim jôjku! Po nêch vszëtkjêch dëpnêch przëzëcach ji cërpjenjach ptôch poczël sę nje—wobeszło szczestlëvi. Terë dopjërku rozmjeje ceszëc sę svojim szczescim ë pësznotá. Vkól nje plënełë vjôlgjé kôłpje ji smukałë go dzobama.

Do wogarda przëszlë dzôtkji, cëskałë do wodë chlëbk ji zôrno, a nômjiszë zavrëszëczalo:

– Héwo je novi kôłp! Jinszë dzecë wołalë:

– Jo, zavjitôł novi! Kloskałë v ręce, tunjałë ë nëkałë do svojich starszich. Bez wustónku cëskałë chlëbk ji ku—szkji, a vszëtcë gôdelë:

– Nen novi je nôpjëknjiszi! Takji młodi ë vjidzali! Stôré kôłpje zgjibałë przed njim głovë. Tédë ptôch wu—vstëdzôł sę ë schovôł łëpk pod lecëdła. Sóm nje rozmjôł, co sę z njim dzeje! Beł baro szczestlëvi, le bënômni nji buszni, bo dobré serce wostôvô vjedno vstëdlëvé! Merkôł, jak kjédes beł wupjichóni ji wobsmjévóni, a terusku czël, jak vszëtcë gôdaja, że je nôpësznjiszi z vszëtkjêch snôzëch ptôchów. Besë chilałë przed njim swoje vjetvje nad wodã, a słónce przëgrzëvało lubko ë chvatko; vnenczas lecëdła kôłpja zatrëpotałë, pobjëzëstô szëja sę vësztrëmovã, a serce zavrëszëczalo:

– Wo tak vjôlgjim szczescim jô navetka nje rojôł, kjëj jô beł leno brzëgnim kôczatkjem!

Slovôrz vëbrónëch léterackjich terminóv ë slóv

bagjelnjica – sap, szlapovjiszcze
chvat – moc
czmjir – cos wo môlim znacženku
ďëna – mjiska
ďëpni – smëtni, smutni
dosëžno – tak richtich, tak po prôvdze
dravno – chutko
fjucëzna – ptôchë
gliszcz – vëgorz
južno – pomału
karnôl – kanał
pałëzni – vëgjęti
pobjëžëstô – cenkö
poslëdnjiszé – tu: lëchszé
rajbach – zamjészanji, njeporzãdk
svôk – svojińc, chtos svój
szpaškô – hjiszpaškô
vjodro – pogoda
wobrzëszni bëc – darvac, muszec
woposlôdë – na kuńcu
wotal – fosa
wurzasté – vëpłoszoné
zbjëdzëc – skrzivdzëc
zmachconé – wumëczoné

Kaszëbskô Spodlecznô Szkoła

Głodnjica to nji vjes, nji pustkji, a głodnjicznô to nji gbur nji lesôk, le cos kole te. Głodnjica leży naprocëm Lënji, Jigrzecznî, Kamjanni Górë, Kobëlôsza ë Vronjicë. Je tak dobrze skrëtô v tonje nôterà, że bële chto bez kartë ë kompasu tam nje trafi. Navetka Amundsen jesz na Głodnjicë nje mô bëté. Głodnjica nje vjë co së na svjece dzeje, a svjat nje vjë co së na Głodnjicë svjëci.

V roku 1991 povsta na Głodnjicë Kaszëbskô Spodlecznô Szkoła – pjerszô spodlecznô szkoła z kaszëbskjm jëzicë vëkladovim. Wod zacëtku povstanjô szkolë, je wona atakovónô przez procëmnikóv pojużni kaszëbjznë, bo jakno jediná na Kaszëbach zacë realizacëjã programu starszëch ë je pod jich wopjeka. Zascigivanjé rozvjicô szkolë doprovadzëto v roku 1995 do sztrajku dzëcé ë starszëch. Stuszni protest wostôl potraktowóni jakno buñt ji spacificowóni przez vladze lokalné ë wojevódzkjé. Jednako vôgë tego problemu dozdrza njezaleznô, woglovopolskô Fundacëjô mj. Sztëfana Batorëgo ë przëzna dëtkji na promocëjã dvajëzikovi edukacëji. Dôvô to nôdzejë na przidnosc. Rozvjazanjé kónfliktu vjidzimë v povstanjim na Głodnjicë njezaleznji spolecznji szkolë.

EŻLE MOŻESZ NÓMA POMÓC– ŻDAJEMË NA KOŻDIGO !

PL 84–222 Strzëpcz, Głodnjica 84 tel. 058/76–84–17

Biblioteka Publiczna Gminy Wejherow
im. Aleksandra Labudy w Bolszewie

10046420

10,00

VĚDŌVNICTVO
REGION